

[Ømann.]

punkter. Til gengæld har samfundet indrømmet de fysiske personer, der i realiteten udgør selskabet, en enestående uafhængighed og økonomisk ansvarsfrihed, idet disse personer alene hæfter med og risikerer det beløb, de har købt aktier for.

Over for denne selskabernes særlige stilling har skattelovgivning og skattepraksis ikke kunnet være entydig. På den ene side har man måttet håndhæve rent formelle synspunkter med konsekvent udgangspunkt i, at selskabet og det alene er en selvstændig juridisk person. På den anden side har man i en række tilfælde, især hvor der er tale om familieaktieselskaber og mindre selskaber i det hele taget, været nødt til at tage udgangspunkt i den reale betydning, som forskellige dispositioner kunne have for de fysiske personer, der ejer aktierne eller på anden måde har indflydelse på selskabet. Der er dog grund til at understrege, at det nævnte formelle udgangspunkt har været hovedreglen, også i tilfælde hvor selskaber på den ene eller den anden måde træder i forbindelse med hinanden.

Imidlertid er der jo ved tekstanmærkning på finansloven i 1964 brudt med det formelle synspunkt, idet der er åbnet adgang for banker til at fusionere uden skattemæssige konsekvenser. Man så altså bort fra, at den ved fusionen stedfindende formueovergang skete mellem selvstændige juridiske personer. Meningen med det foreliggende lovforslag er, at denne adgang skal udvides til at omfatte alle aktieselskaber og kooperative selskaber. Formålet er, at fusionsbestrebelse ikke skal generes og hæmmes af skattekrav i anledning af det faktiske salg, der finder sted, men at beskatningen skal undskydes og eventuelt aldrig finde sted.

Denne favør begrundes med, at den concentration, som fusionerne er udtryk for, er samfundsgavnlig af konkurrencemæssige og driftsøkonomiske grunde. Det er da sikkert også rigtigt, at der gives tilfælde, hvor en mindre intim forbindelse som f. eks. den, der eksisterer mellem moder- og datterselskaber, ikke er tilstrækkelig til, at man kan foretage ønskede strukturomlægninger og rationaliseringer, fordi selskaberne under disse ikke så snævre bånd bevarer deres integritet som selvstændige økonomiske og juridiske personer. Dette forhold afslører jo

imidlertid, at det teoretisk og reelt er en sandhed, når skatteteoretikerne så hårdt har stået på, at der ved fusion foregår en regelret formueovergang mellem selvstændige enheder, og at det derfor er konsekvent at behandle denne overgang som et salg med de deraf følgende konsekvenser med hensyn til avancebeskatningen.

Jeg har ikke noget imod rationaliseringer og forøget konkurrenceevne, men spørgsmålet er, om det ikke ofte er andre motiver, der ligger bag ved fusioner, f. eks. ønsket om forøget økonomisk magt og dominans over for borgerne, over for samfundet. Bankerne har jo nu i kraft af den omtalte tekstanmærkning været forsøgsfelt, og man har et levende indtryk af, at adgangen til sammenslutning er blevet benyttet; men så kan man jo spørge, om det ligefrem er rationalisering, storbankerne er i gang med, eller forøgelse af konkurrenceevnen. Det er det vel i hvert fald ikke over for udlandet. Det billede, der aftegner sig, er i stedet storbankerne som samlet samfundskononomisk magtfaktor i vækst, alt imens de hver for sig i stedet for at rationalisere opretter filialer med næsten feberagtig hast.

Jeg tror, at det er nødvendigt i udvalget at se på nogle eksempler fra det virkelige liv. Hvad er det, der sker ved disse fusioner, ved disse oplugninger af provinsbanker? Det er vist også nødvendigt at se på, hvor stor fiskal betydning den henstand har, den til tider evige henstand, som forslaget vil indrømme. Og hvordan har selskabernes og aktionærgruppernes stilling og motivationer været ved de forskellige stedfundne opkøb?

Det er et principspørgsmål, der berøres i dette forslag, og det kan være, det ville være sikrest i denne forbindelse også at se på forslaget til ny aktieselskabslov. Jeg må på forhånd sige, at jeg er skeptisk med hensyn til, hvor gavnligt og hvor påkrævet et forslag som det foreliggende egentlig er, men jeg kan i hvert fald tilsige mit partis saglige medvirken til drøftelserne i udvalget og til drøftelser af hele fusionsspørgsmålet, også spørgsmålet om de lodrette fusioner og stillingen for de kooperative selskaber.

Arthur Jacobsen: Da mit partis ordfører, hr. A. C. Normann, er forhindret i at være til stede her i dag, skal jeg ved første behandling af dette forslag, forslag til lov om